

Til: Familie- og kulturkomiteen på Stortinget

[Adresse]

Innherred, 14. oktober 2024

Nasjonale kulturbygg og forprosjektmidler til «Stiklestad for nye tusen år»

«Stiklestad for nye tusen år» er Museene Arvens (MA) stedsutviklingsprosjekt mot 2030. Innherred regionråd IPR er opptatt av Nasjonaljubileet 2030 og aktiviteten i regionen knyttet til dette arbeidet. Med utgangspunkt i Stiklestad og Nasjonaljubileet 2030s særegne nasjonale roller, er statlig medfinansiering en sentral del av prosjektet. Det er for 2025 søkt om 2 millioner over ordningen Nasjonale kulturbygg til et forprosjekt med totalramme 7,5 millioner. Søknaden er ikke innvilget over forslaget til statsbudsjett (Prop. 1S, del 1, kap. 1.2 og del 2, kap. 322, post 70). Det er vanskelig å forstå med tanke på prosjektets nasjonale betydning, lokal og regional medfinansiering, Kulturdirektoratets svært positive vurdering og prosjektets særlige sårbarhet for fremdrift pga. målbildet 2030.

Nasjonaljubileet 2030

I 2030 er det tusen år siden en av de mest symbolsterke hendelsene i norsk historie: slaget på Stiklestad. Museene Aarven sitt mangeårige arbeid med jubileet bygger på følgende tilnærming: Jubileer er anledninger for feiring og refleksjon som potensielt etterlater seg et stort samfunnsavtrykk. Med det følger et stort ansvar. Museene Aarven har videre to perspektiver på arbeidet: 1) Å aktivere hele landet og 2) Stedlig utvikling på Stiklestad.

Nasjonaljubileet bygger på følgende historieforståelse: Slaget på Stiklestad er en milepæl i to avgjørende prosesser for fremveksten av Norge: riksdannelse og kristning. Olav ble raskt det fremste symbolet for det norske riket. Det ses tydelig i Norges riksvåpen: løven holder Olavs øks. 1030 er derfor nært knyttet til de ulike fortellingene om hvordan Norge ble til. Med utgangspunkt i det, er jubileets mål å invitere hele landet til en stor samtale om hva Norge har vært, hva Norge er og hva fremtidens Norge kan og bør være. Slik skal man skape et jubileum preget av storslåtte opplevelser, meningsfylte møter og varige verdier.

Statsbudsjettet for 2017 slo fast at 2030 er et nasjonaljubileum og at Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK, nå MA) har et særlig ansvar. Hurdalsplattformen sier at regjeringen skal «sørgje for at 1000-årsjubileet for slaget på Stiklestad blir ei nasjonal markering. SNK skal vere navet i jubileet». Ansvaret for jubileet ligger hos BFD som har fulgt opp med midler til et jubileumssekretariat, opprettelse av en nasjonal komité ledet av stortingspresidenten og årlige midler til aktører i jubileumsstafetten. Det har betydd et stort løft for det brede, nasjonale perspektivet i jubileet. Nå trengs en tilsvarende statlig satsning på stedet jubileet springer ut fra: Stiklestad.

INNHERRED REGIONRÅD

c/o Steinkjer kommune, Postboks 2530, 7729 Steinkjer. Tlf: +47 95 22 24 25, E-post: postmottak@innherredregionrad.no
Org.nr. SNO 029 212. Besøksadresse: Rådhuset, Kongens gate 39, 7713 Steinkjer

«Stiklestad for nye tusen år»

De omsøkte midlene gjelder forprosjektet til stedsutviklingsprosjektet «Stiklestad for nye tusen år». Prosjektet skal videreutvikle Stiklestad som slagsted, symbolsted og demokratisk arena mot 2030. Det springer ut av svært reelle behov, spesielt knyttet til ny hovedutstilling, samt bevisstheten om at 2030 medfører forsterkede krav til hvordan stedet og dets symbolkraft forvaltes.

Forprosjektet bygger videre på et flerårig arbeid. En forstudie (2022-2023) resulterte i et konsept, som i tillegg til nevnte faglige tilnærming, har bærekraft som gjennomgående premiss. Konseptet inneholder tre hovedgrep: ny hovedutstilling innenfor rammene av eksisterende kulturhus, et helhetlig landskapsgrep som løfter Stiklestad kirke som stedets sentrale kulturminne og ny ankomst.

Forprosjektet ble påbegynt i 2024, løper ut 2025 og skal lede til byggeklart hovedprosjekt. Denne forprosjektmodellen er valgt for å redusere risiko i en tidlig fase og slik gi styrkede rammer for kostnadskontroll og gjennomføring innen 2030. Tre tverrfaglige team er engasjert for å videreutvikle forstudiens skisser knyttet til arkitektur (Agraff), hovedutstilling (Torden&Lynild) og opplevelsesdesign (EGGS, Sopra Steria).

Forprosjektet har to hovedmilepæler: 1) Søknad hovedprosjekt Nasjonale kulturbygg innen 1.1.25 og 2) Ferdigstilling byggeklart hovedprosjekt innen 1.1.26.

Finansiering og forankring

Forprosjektets ramme er 7,5 millioner. Det er lagt opp til en bred finansieringsmodell: egne midler, kommunale, fylkeskommunale og statlige tilskudd, bidrag fra næringsliv, stiftelser og private. Forankring er sikret gjennom bla. folkemøter, en bredt sammensatt vurderingskomité og en styringsgruppe med vertskommune og vertsfylke representert.

Pr. 13.10.24 foreligger det 4 millioner til forprosjektet. En viktig delmotivasjon for bidragene har vært å stimulere til statlig medfinansiering.

- Trøndelag fylkeskommune 300 000,-
- Sparebank1 SMN 500 000,-
- Sparebankstiftelsen SMN 1 000 000,-
- MA 1 600 000,-
- Stiklestad hotell 600 000,-

I tillegg har følgende midler stor betydning:

Verdal kommune: 300 000,- til delprosjekt «Stiklestad amfi»

Innovasjon Norge: 725 000,- til Stiklestad hotell til arbeid med kundereise og opplevelsesdesign

Følgende vedtak/strategier har også stor verdi:

- Trøndelag fylkeskommune, hovedutvalg for kultur vedtok i sak 8/24 «Stiklestad for nye tusen år» som en av tre prioriteringer over ordningen Nasjonale kulturbygg
- Innherred regionråds nye strategi vil ha «Stiklestad for nye tusen år» som en sentral satsning

INNHERRED REGIONRÅD

c/o Steinkjer kommune, Postboks 2530, 7729 Steinkjer. Tlf: +47 95 22 24 25, E-post: postmottak@innherredregionrad.no
Org.nr. SNO 029 212. Besøksadresse: Rådhuset, Kongens gate 39, 7713 Steinkjer

Parallelt med finansiering av forprosjekt, har det vært dialog med aktører lokalt, regionalt og nasjonalt om finansiering av hovedprosjekt. Det er gitt flere positive signaler. Særlig MAs fokus på og faglige troverdighet i møte med koblingen stedsutvikling, bærekraft, kulturarvsformidling og demokratisk beredskap engasjerer bredt.

Kulturdirektoratets vurdering

Museene Arven mottok 8.10.24 Kulturdirektoratets vurdering av søknaden om statlige forprosjektmidler. Denne er svært positiv.

Direktoratet anerkjenner at prosjektet springer ut av reelle stedlige behov, særlig for ny hovedutstilling. De fremhever målet om å videreutvikle Stiklestad som demokratisk arena, fokuset på bærekraft og et gjennomtenkt, helhetlig konsept. De viser til at forprosjektsmodellen skal holde risiko- og kostnadsnivå nede i hovedprosjektet, samt at prosjektet er særlig sårbart for fremdrift pga. målbildet 2030.

Vurderingen konkluderer med at forprosjektet er nødvendig for å utvikle og kvalitetssikre prosjektet og at det vil bli gjennomført som planlagt om statlig tilskudd innvilges. I tråd med søknadens intensjon, understrekes det at tilskudd til forprosjekt ikke er en forskuttering av midler til hovedprosjekt.

Fremdrift

Pr. 13.10.24 er fremdriften i tråd med vedtatt plan. Eneste avvik er at forprosjektet ikke er fullfinansiert.

Forprosjektets milepæl 1 er søknad hovedprosjekt Nasjonale kulturbygg 1.1.25. Gjennom omprioritering av foreliggende midler jobber MA fortsatt mot dette målet. Omprioriteringen innebærer at MA pr. nå står uten forprosjektmidler i 2025. Det er kritisk: etter innsendt søknad gjenstår fortsatt et omfattende arbeid frem mot milepæl 2: Ferdigstilling byggeklart hovedprosjekt. Statlig medfinansiering har derfor stor betydning for MAs mulighet til å realisere forprosjektets hovedmål: å redusere risiko i en tidlig fase og slik gi styrkede rammer for kostnadskontroll og gjennomføring innen 2030.

Avsluttende bemerkning

Nasjonaljubileet 2030 og Stiklestad har særegne nasjonale roller. Koblingen mellom dem gir svært forsterkede krav til hvordan Stiklestad forvaltes og: behovet for investeringer er høyst reelt.

Arbeidet med «Stiklestad for nye 1000 år» er til nå muliggjort av egeninnsats fra Museene Arven og bidrag fra lokale og regionale aktører. Resultatet er et konsept som i form og innhold får stor anerkjennelse av Kulturdirektoratet.

I en tid preget av polarisering og at kunnskap betviles, er kunnskapsbaserte møteplasser som bidrar til demokratisk beredskap viktigere enn noen gang. Musene Arvens visjon er «gjennom å skape arenaer der fortellinger møtes vil vi bidra til et livskraftig demokrati». I møtet mellom visjonen og Stiklestads tusenårige symbolkraft, oppstår en unik mulighet til å skape en arena som blir en stor attraksjon, samtidig som den

INNHERRED REGIONRÅD

Innherred regionråd

SNÅSA - INDERØY - STEINKJER - VERDAL - LEVANGER

svarer på et stort samfunnsbehov. For å komme i mål til 2030 er det av svært stor betydning at staten trer inn som medfinansierer av forprosjektet over statsbudsjettet for 2025.

Innherred regionråd IPR er engasjert i denne satsingen, som Museene Arven har ifbm Nasjonaljubileet 2030. Å styrke Stiklestad og regionen, gjennom stedsutviklingsprosjektet på Stiklestad, for nye 1000 år. Innherred regionråd IPR håper med dette at familie- og kulturkomiteen støtter forprosjektet med økonomiske bevilgninger.

Med vennlig hilsen

Innherred regionråd IPR

v/leder Anita Ravlo Sand ordfører i Levanger

Marit Moe

Daglig leder

Tlf.: +47 95 22 425

Marit.Moe@steinkjer.kommune.no

INNHERRED REGIONRÅD

c/o Steinkjer kommune, Postboks 2530, 7729 Steinkjer. Tlf: +47 95 22 24 25, E-post: postmottak@innherredregionrad.no
Org.nr. SNO 029 212. Besøksadresse: Rådhuset, Kongens gate 39, 7713 Steinkjer